

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Oswaldo Gabilondo Iñarrairaegi

*Eibar,
Gipuzkoa
(1935-2018)*

Aurkibidea

Biografia

Eibarko Ardantza kalean jaio zen 1935. urtean. Ikasketak eta tailerreko lana bateratzeko aukera izan zuen gaztetatik. Eibarko armagile ospetsua izan zen aitona eta txikitan, hari tailerrean laguntzen orduak ematen zituela kontatzen du. Urteak aurrera joan ahala ordea, lantegiaren betiko jarduna (pertsiana elementuen fabrikazio eta salmenta) aldatu eta “Vicente Gabilondo e hijos” lantegia ireki zuen aitak Oswaldo eta anaiarekin batera. Lantegiaren antolaketaz zein produkzioaren antolaketaz arduratu zen erretiroa hartu zuen arte.

Zintak

EIB-658

- **Proiektua:** Eibarko ondare industrial
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gaston Balerdi, Izaskun
- **Data:** 2017-10-17
- **Iraupena:** 89 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Eizagirre Agoues, Libe

Pasarteak

1. Aititaren tailerra Ardantza kalean

- **Erref:** EIB-658/003
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:02:29. **Bukatu:** 00:03:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Oswaldoren aitonaren tailerra 1945.urtera arte Eibarko Ardantza auzoan kokaturik egon zen. Gero, handik Karmen kalera aldatu zuten.

2. Ikasketak eta negozio familiarra

- **Erref:** EIB-658/004
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:03:35. **Bukatu:** 00:06:42

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debagoieneko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Ikasketei dagokienez, armagintza eskolara joan aurretik, aparteko klaseak hartu zituen Gerboles akademian. Bertan denetik ikas zitekeen. 1950. urtean armagintza eskolan hasi zen eta han lau urte egin ondoren, aitonaren tailerrean hasi zen lanean. Haurra zenean, tailerraren gainean bizi zen eta, ondorioz, ohituta zegoen bertan lan egitera.

3. Aititaren tailerrean armak eta hodiak

- **Erref:** EIB-658/006
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:07:00. **Bukatu:** 00:09:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Erreminta-makinak

Laburpena:

Oswaldoren aitonak armak egiten zituen, errebolberrak eta pistolak. Armez gain, pertsiana eta oheak egiteko hodiak ere egiten zituzten.

4. Negozio familiarren aldaketa

- **Erref:** EIB-658/007
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:09:09. **Bukatu:** 00:11:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Erreminta-makinak

Laburpena:

Oswaldoren aitona eta osabek pertsianak egiteko beharrezkoak ziren hainbat burdinezko pieza egiten zituzten. Gero, burdinezko piezak egitetik kalibratuak egitera pasa ziren. Prozesu hori Maltzagako fabrika berrian egiten hasi ziren. Fabrika hura 1956an hasi ziren eraikitzen.

5. Maltzagako fabrika berriaren eraikuntza

- **Erref:** EIB-658/008
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:11:17. **Bukatu:** 00:13:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debagoieneko lantegiak

Laburpena:

<p>Maltzagako fabrika eraikitzeke lanen inguruko zailtasunez dihardu. Azken batean, eremu aldapatsua zen eta, ondorioz, pixkanaka eraiki behar izan zuten fabrika.</p>

6. Zer eta nola egiten zen fabrika? I

- **Erref:** EIB-658/010
- **Iraupena:** 0:00:14. **Hasi:** 00:13:10. **Bukatu:** 00:13:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Erreminta-makinak

Laburpena:

Fabrika berrian pertsianak jasotzeko bilgailuak egiten hasi ziren.

7. Zer eta nola egiten zen fabrika? II

- **Erref:** EIB-658/012
- **Iraupena:** 0:03:27. **Hasi:** 00:15:17. **Bukatu:** 00:18:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Erreminta-makinak

Laburpena:

Pertsiantentzat bilgailu horiek nola egiten ziren azaltzen du. Euren fabrika bilgailu horiek bakarrik egiten zituzten, gainontzeko materiala kanpotik ekartzen baitzuten. Lan gehiena eskuz egiten zuten gainera.

8. Fabrikaren hastapenak

- **Erref:** EIB-658/013
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:18:44. **Bukatu:** 00:20:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialak
- Ekonomia eta industria » Industria motak

Laburpena:

Fabrika irekitzean senideen artean lan egin zutela kontatzen du eta baita fabrikako produkzio lana nola aldatu zen ere.

9. Kalibratua

- **Erref:** EIB-658/014
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:20:06. **Bukatu:** 00:22:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Kalibratua zer den kontatzen du.

10. Fabrika berriaren eraikuntza

- **Erref:** EIB-658/016
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:22:28. **Bukatu:** 00:26:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Argazkiak erakusten ditu Oswaldok pasarte honetan, eta bertan agertzen denari buruzko azalpenak ematen ditu, hala nola, fabrika berria nola eta non eraiki zuten, kalibrazioa nola egiten zen...

11. Makinek ekarritako aurrerapenak

- **Erref:** EIB-658/018
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:26:34. **Bukatu:** 00:27:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak

Laburpena:

Kalibratu aurretik, materiala garbitu egin behar zen, eta horretarako, "granelladora" izeneko makina bat erosi zuten. Garai batean azidoarekin egin behar zen prozesua errazten zuen makina hark.

12. Langileak

- **Erref:** EIB-658/019
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:27:42. **Bukatu:** 00:28:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Oswaldoren fabrikan langile gehienak peoiak ziren, ikasketa berezirik gabekoak. Hamabost urte inguru zituztela hasten ziren lanean.

13. Lantegiko eguneroko jarduna

- **Erref:** EIB-658/020
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 00:28:24. **Bukatu:** 00:32:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Fundizioa
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Erreminta-makinak

Laburpena:

Fabrikan erabiltzen zituzten makinei buruzko azalpenak ematen ditu Oswaldok. Erosi zuten azken makinaren inguruko anekdota bat ere kontatzen du.

14. Altzairu torneatuzko bobinak: berrikuntza sonatua

- **Erref:** EIB-658/021
- **Iraupena:** 0:03:23. **Hasi:** 00:32:12. **Bukatu:** 00:35:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Fundizioa

Laburpena:

Altzairu torneatuzko bobina izan zen beraien lantegiak Espainia mailan aurkeztu zuen berrikuntza nabarienetako bat. Produktuak egin aurretik, azterketak egiteko laborategia ere bazuten fabrikan.

15. 1988ko uholdeak I

- **Erref:** EIB-658/023
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 00:36:23. **Bukatu:** 00:36:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

1988an Eibarren izandako uholdeek Oswaldoren fabrika kaltetu zuten. Uholdeen ondorioz, luizi bat egon zen eta mendia erori zen.

16. Nondik ekartzen zenituzten makinak?

- **Erref:** EIB-658/025
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:37:49. **Bukatu:** 00:38:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Fabrikako makina asko alemaniarrek ziren. Garestiak ziren hauek, eta urte asko behar ziren haien kostua amortizatzeko.

17. 1988ko uholdeak II

- **Erref:** EIB-658/027
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:39:38. **Bukatu:** 00:42:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Oswaldok 1988ko uholdeen inguruan dihardu. Eibarren eta inguruko herrietan zer gertatu zen kontatzen du. Beraien fabrikan galera ekonomikorik ez zen izan.

18. Produkzioarako beharrak

- **Erref:** EIB-658/029
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:45:25. **Bukatu:** 00:45:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak

Laburpena:

Makina automatikoen beharra azpimarratzen du, makinak mugitzeko beste makina batzuk behar zirela, lana azkarrago egiteko.

19. Oswaldoren ardurak fabrikan

- **Erref:** EIB-658/031
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:46:15. **Bukatu:** 00:48:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak

Laburpena:

Oswaldok denetik egiten zuen fabrikan. Anaia zen fabrikako kontabilitatea eta kudeaketa eramaten zuena. Langile fina zen. Oswaldo fabrikaren antolaketaz arduratzen zen, zer, non eta nola jarri.

20. Makinen muntaia eta antolaketa

- **Erref:** EIB-658/033
- **Iraupena:** 0:04:50. **Hasi:** 00:49:16. **Bukatu:** 00:54:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Makinen muntaiaren inguruan dihardu Oswaldok: nola jartzen zituzten eta makinaren zati bakoitza zertarako zen, hortik nola ateratzen ziren kalibratuak

zein beste materialak... Lehen eta orain, materialen akatsak nola hautematen ziren ere esaten du. Lehen eskuz egiten zena, egun makinak egiten du.</p>

21. Atzerriko makinak erosteko gorabeherak

- **Erref:** EIB-658/035
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:58:15. **Bukatu:** 01:00:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Hizkuntzari dagokionez, fabrikarako makinak erosteko erraz moldatzen zirela dio, Oswaldok ingelesez jakin ez arren, saldu nahi zuenak saltzeko modua topatzen zuela. Makinak nola erosten zituzten kontatzen du.

22. Makinen funtzionamendua

- **Erref:** EIB-658/037
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 01:03:01. **Bukatu:** 01:04:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

<p>Argazkiei begira tornagailuak nola funtzionatzen zuen azaltzen digu Oswaldok pasarte honetan. Produkzioa ez etetea komenigarria bazen ere, makinak itzali egiten zituzten, ezinezkoa baitzen egun osoa makinak piztuta mantentzea.</p>

Transkripzioa

- Aber, hau... hau da torneadora, e? Han daguana, e? Han. Handik urtetzen dau materixala. Urtetzen dau hona. Hamendik kate bateaz, hartzen dau barilliori ta, hartzen dau holan ta bajatzen dau hamendik. Hamen azpitan dare beste... kate bat; bueno, kate bat, baiña kate asko. Osea, holan katiak izatia beste. Ta honek itten dabena da: hamen hartu barrak ta hamen doian katiak gaiñian ipini. Ta hori zelan dauen konstantemente martxan, horrek jaso eitten du. Ta jasotakuan, hamendik hona botatzen dau. Ta hamendik ya automatikamente barrak datoz hona. Dana... dana ipini bihar holan.

- Eta hori konstantemente martxan esan dezu. Konstantemente, egunean 24 orduz nola egiten zen lan? Errelebotan edo...?

- Ez, 24 orduan ez gendun...

- Gelditu egiten ziran.

- Geratu, geratuta. Ez, porke jentia be ez zauan preparauta ta ez, ez, ez.

23. Aitonaren garaiko makinak

- **Erref:** EIB-658/039
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 01:09:57. **Bukatu:** 01:11:00

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debarreneko lantegiak

Laburpena:

Bere aitonaren tailerreko makinen inguruan ari da Oswaldo pasarte honetan, euren makinen oso bestelakoak baitziren, arruntagoak.

24. Familia eta arbasoak

- **Erref:** EIB-658/042
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 01:22:58. **Bukatu:** 01:25:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Oswaldok familiakoen berri ematen du. Anaiak Arnaldo zuen izena. Argentinarra zuen ama, eta horregatik ipini zizkien gisa horretako izenak Oswaldori eta anaiari. Hala ere, amaren aldeko aiton-amonak eibartarrak ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-22

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com